

NEKTERÉ ZVLÁŠTNOSTI POUŽITÍ TANKOVÝCH VOJSK VE VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDĚ

Major František Heřman

Nová organizace armády otvírá nové možnosti způsobu použití tankových útvarů a svazků. Odstraňuje dosavadní částečnou šablonovitost v jejich použití a dává předpoklady k všestrannějšímu využití jejich palebné síly a schopnosti provádět rychlý manévr jak v útočné, tak obranné operaci.

Možnosti armády nového složení v útočné operaci s hlediska použití tanků a samohybných děl

Armáda nového složení může se skládat z pěti až sedmi divisí. Za předpokladu, že z těchto divisí budou zpravidla dvě až tři mechanisované nebo tankové, bude to činit okolo 725 až 1050 tanků. S jedním organickým těžkým tankosamohybným plukem bude tedy armáda nového složení mít okolo 800 až 1130 tanků a samohybných děl, což při šířce pásma útoku 40 až 70 km činí operační hustotu 16 až 20 tanků na 1 km fronty.

V těchto počtech nejsou započítána samohybná děla střeleckých pluků.

Vzhledem k tomu, že složení armády není stálé, mohou být tato čísla ve zvláštních případech vyšší i nižší.

Naskýtá se nyní otázka, jaké hustoty tanků přímé podpory pěchoty je s to armáda nového složení vytvořit v úseku průlomu a kolika tanky a samohybnými děly bude třeba tuto armádu zesilovat.

Armáda nového složení může prolamovat v úseku 15 až 20 km širokém. Za předpokladu, že na průlom připravené obrany je třeba při použití atomových zbraní na 1 km fronty 15 až 25 tanků přímé podpory pěchoty, bude třeba v celém úseku průlomu 225 až 500 tanků a samohybných děl.

Mechanisovaná divise při šířce pásma útoku 6 km a při zasazení tří pluků do prvního sledu (z nich jeden tankový) je s to vytvořit hustotu do 20 tanků přímé podpory na 1 km fronty. Zasazením druhých sledů a záloh pluků prvního sledu zvýší se hustota asi na 28 tanků přímé podpory na 1 km. Mechanisovaná divise je tedy s to sama bez posílení vytvořit požadovanou hustotu tanků přímé podpory v úseku průlomu.

Střelecká divise naproti tomu sama bez posílení je s to vytvořit při šířce pásma útoku 6 km hustotu jen do 10 tanků přímé podpory na 1 km. Bude tedy třeba střelecké divisi pro průlom přidělovat 30 až 60 tanků a samohybných děl, což odpovídá hodnotě dvou až tří praporů těžkého tankosamohybného pluku.

Za předpokladu, že z tří nebo čtyř divisí zasazených na úsek průlomu budou dvě střelecké, bude třeba k jejich zesílení 60 až 120 tanků, což odpovídá hodnotě jednoho až dvou těžkých tankosamohybných pluků. Vzhledem k tomu, že jeden těžký tankosamohybný pluk bude organicky příslušet armádě jako dosud, bude třeba armádu nového složení zesilovat zpravidla jen ve výjimečných případech, zvláště bude-li složena převážně ze střeleckých svazků nebo bude-li prolamovat na směru, kde nebude použito vlastních atomových zbraní.

Některé zvláštnosti použití tankových útvarů a svazků v armádě nového složení v útočné operaci

Nové složení armády bude mít především vliv na použití tankové divise. Tanková divise byla až dosud v útočné operaci armády určena k plnění úkolů armádní rychlé skupiny. Avšak skutečnost, že dnes všechny svazky přímo podléhají velitelství armády, učiní její použití všestrannější a méně šablonovité než dosud.

Tankové divise v armádě nového složení může být použito jak k rozvíjení úspěchu, tak i v některých případech ke zteči spěšně zaujaté nepřátelské obrany. Rozhodující však je její hlavní určení, ke kterému je zvlášť uzpůsobena

- rozvíjet úspěch do operační hloubky;
- pronásledovat, obklíčovat a ničit odcházejícího nepřítele;
- ničit přicházející nepřátelské zálohy ve střetném boji;
- odrážet silné protizteče nebo protiúderů nepřátelských záloh v operační hloubce;
- prolamovat z chodu obranné čáry spěšně obsazené nepřítelem;
- ovládnout přepravy na vodních tocích z chodu;
- dobývat nepřátelská letiště, vzletové a přistávací plochy, aby jich mohlo použít vlastní letectvo;
- dobývat nepřátelských základů atomových zbraní a ničit je;
- dobývat důležité čáry, objekty, předmostí a prostory a udržet je do příchodu hlavních sil armády a tím vytvářet podmínky pro další rozvíjení operace.

Charakteristickým rysem pro činnost divise ve vševojskové záloze armády bude

- několik předem předvídaných úkolů;
- krátké lhůty k přímé přípravě boje;
- zasazování do boje z chodu;
- přesuny prováděné z vyčkávacího prostoru po skocích podle vývoje situace na frontě;
- převzetí nových posilových prostředků, součinnost s nimi a jejich včasné a účelné zařazení do sestavy, zpravidla před samým zasazením.

Tanková divise jako třetí sled nebo záloha armády může být rozmístěna ve výchozí situaci 30 až 40 km od předního okraje, kde dokončuje přípravu k boji.

Po zahájení operace se posunuje za útočícími sledy skoky podle rozhodnutí velitele armády. Tyto skoky je nutno provádět skrytě a utajeně, aby nebyla vystavena úderu zbraní hromadného ničení. Není účelné provádět kratší skoky než 70 až 80 km.

Osy přesunu a pořádkovou službu na nich zabezpečuje armáda.

Zásady součinnosti divise se sousedy a druhy vojsk pro zasazení a boj v hloubce upřesní zpravidla velitel armády osobně s velitelem divise na svém VS podle mapy. Informuje velitele divise o případném provedení atomového úderu na nepřítele před čarou zasazení divise a určí mu čáru a dobu, kterou čelní jednotky nesmějí z bezpečnostních důvodů překročit.

Nepřítomným velitelům jsou úkoly týkající se zabezpečení zasazení a boje divise v hloubce doručovány prostřednictvím styčných nebo směrových důstojníků.

S hlediska sousedních divisí budou to především úkoly

- pro úpravu a uvolnění komunikací pro zasazovanou divisi;
- pro činnost pořádkové služby na komunikacích;
- pro zabezpečení boků rozvíjejících se sil tankové divise na čáře zasazení;
- pro sladění úkolů v hloubce po zasazení tankové divise co do místa, prostoru a času.

S hlediska druhů vojsk bude to hlavně

- způsob převzetí a začlenění posilových prostředků do sestavy divise;
- způsob dělostřeleckého, leteckého, ženijního a chemického zabezpečení při rozvíjení divise na čáře zasazení a při boji v hloubce.

Na způsob boje tankové divise po zasazení nebude mít nová organizace podstatný vliv.

Těžký tankosamohybný pluk bude zpravidla střeleckým divisím přidělen po dobu průlomu celé taktické hloubky obrany, aby byla nepřetržitě zabezpečena požadovaná hustota tanků přímé podpory péchoty.

Po průlomu taktické hloubky obrany přejde zpravidla jako dosud do tankové zálohy velitele armády s cílem

- zesílit tanky přímé podpory nově zasazovaných divisí v operační hloubce;
- odrazit silné nepřátelské protizteče v součinnosti s armádní DPTZ a POZ.

Možnosti armády nového složení v obranné operaci s hlediska použití tanků a samohybných děl

Armáda nového složení, která bude na důležitém operačním směru bránit pásmo široké 50 až 80 km, může při průměrném počtu 800 až 1130 tanků a samohybných děl mít operační hustotu 14 až 16 tanků a samohybných děl na 1 km fronty, t. j. o 2 až 4 tanky a samohybná děla více než dosud. Tato operační hustota dovoluje soustředit manévrem na předpokládaném směru nepřátelského útoku tanků v šířce 25 km 30 až 40 i více tanků a samohybných děl operační hustoty na 1 km fronty.

Armáda v novém složení dosáhne tedy v obranné operaci zpravidla vyšších operačních hustot v tancích a samohybných dělech než dosud.

Některé zvláštnosti použití tankových útvarů a svazků v obranné operaci armády nového složení

U armády nového složení bude častějším zjevem, že bude mít i v obranné operaci tankovou divisi.

V takovém případě si velitel armády zpravidla ponechá tankovou divisi v záloze nebo v sestavě třetího sledu a umístí ji tak, aby byla schopna provést buď protiúder spolu s divisemi zpravidla mechanizovanými, rozmístěnými v prostoru třetího pásma obrany, nebo uskutečnit v krátkém čase zásah do prostoru pravděpodobného úderu atomovými

zbraněmi nepřítele. Bude proto výhodné umisťovat ji v prostoru třetího pásma obrany v blízkosti pravděpodobného směru útoku nepřátelských tanků.

Těžkého tankosamohybného pluku bude zpravidla v obranné operaci použito podle dosud platných zásad. Vzdálenost jeho rozmístění od předního okraje bude však záviset na zámyslu vedení obranné operace, zvláště na úkolu druhého a třetího sledu armády. Zpravidla to však bude na směru pravděpodobného útoku nepřátelských tanků mezi druhým a třetím pásmem obrany s cílem v součinnosti s DPTZ a POZ i s druhým sledem armády zastavit další pronikání nepřátelských tanků a vytvořit tak podmínky k provedení protiúderu třetím sledem armády.

K tomu účelu bude třeba připravit pro tankovou zálohu na jednom až dvou směrech pravděpodobného útoku nepřátelských tanků dvě až tři čáry rozvinutí.

Z á v ě r

Nová organizace armády přinese řadu dalších zvláštností v použití a zabezpečení tankových vojsk. Je naší povinností hledat tyto zvláštnosti, theoreticky je urychleně řešit, aby mohly být v krátké době prakticky ověřovány. K řešení těchto otázek je však třeba přistupovat bez dosavadních šablon a se smělou tvůrčí iniciativou.